

AKuFF Hírmondó

Arbeitskreis ungarndeutscher Familienforscher
Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete
German Family Tree Researchers' Society in Hungary

VII. évfolyam, 23. szám

2011. március 26.

Tartalom

Az elnök előszava	2
Arnold Krisztina: 10 éves a Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete	3
Baló Árpád: A bakonyi német települések római-katolikus anyakönyveinek adatbázisai	5
Dr. Pencz Kornél: Az Igertek Kutatástörténet sok tanulsággal	10
Interneten kutatható az érseki levéltár állománya	18
Utódaink	20
Új könyvek könyvtárunkban/Neue Bücher in unserer Bibliothek	21
Változások a tagságban/Änderungen im der Mitgliedschaft	23

Honlapunk/ Unsere Homepage:

www.akuff.org

Az elnök előszava

Az AKuFF 2010. november 4. napján ünnepelte alapításának 10 évfordulóját. Ezen alkalomból a 10 éves tagsági viszonytal rendelkező tagok részére emlékéremet alapítottunk. Az emlékérem („Ehrenmedaille”) adományozása mindig a jogosultság beálltát követő egyesületi találkozó (taggyűlésen) történik. Nem adományozható az Ehrenmedaille annak a tagnak, aki a 10 éves belépése napja előtt kilép az Egyesületből, meghal, jogerősen kizárásra kerül vagy a kizárása az adományozásra jogosultság napján folyamatban van.

Az „Ehrenmedaille” arany színű, koszorúval körbeölelt érem, melynek előlapján feketével gravírozva az AKuFF címere van, körben alul a belépés és az adományozás éve, a hátapon körben felül a „Für 10 Jahre”, középen AKuFF, alul a „Mitgliedschaft” felirat van bevésve. Az „Ehrenmedaille” mellé adományozó okirat jár, melyet az elnök ír alá.

A 2010. november 6-ai 10 éves jubileumi találkozón került első ízben sor az emlékérem átadására, melyet ezúttal az alapító tagok kaptak meg:

- 001 Amrein Ilona
- 002 Auth Szilvia, Egyesületünk második titkára (2005-2010)
- 006 Müller József
- 007 Dr. Pencz Kornél
- 008 Dr. Petz Gábor, Egyesületünk első titkára (2000-2005)
- 009 Petz Gábor Vilmos, Egyesületünk első kincstárnoka (2000-2007)
- 012 Rudolf László
- 013 Dr. Sövény Mihály
- 015 Werner István

Dr. Pencz Kornél

**A következő találkozó várható helyszíne és időpontja:
Kakasd, 2011. június 4.**

Arnold Krisztina: 10 éves a Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete

Már régóta túl vannak a bevándorlási időszak kutatásán

Több mint 100 tag, az átlagéletkor 57 év, 37 találkozó, 4 saját kiadású könyv, egy 600 szakkönyvet felölelő könyvtár, ezek a száraz szám adatok az országos egyesület 10 évéről, azonban az érzelmi oldalt nem lehet számokkal kifejezni. Rokonérzelmű magyarországi németek találkozási, akik tanácsokkal, tettekkel segítik egymást, pótolhatatlan. „Amikor elkezdtem, kb. 20 éves voltam, a származásom és a régi történetek mindig is érdekelték, mégis kellett valakivel találkoznom, aki megmutatta, hogyan is kell kutatni.” – meséli Dr. Pencz Kornél, a családfakutató egyesület elnöke. Azóta tart nála a családfakutató szvenvedély, a legrégebbi adata 1601-ből való, július 5-én jött világra Martin Geiger, a Pentz család egyik őse a felső-svábföldi Neuburgban. De a 20 éves szorgos kutatómunka ellenére is meg tudta lepni egy kutatótárs a rokonságából származó új adatokkal. „Sok tag már nemcsak saját célból kutat, hanem teljes településtörténetet dolgozott fel.” A hobbikutatók mindig biztatják az érdeklődőket: nem nagy dolog 200-250 évet visszamenni az időben az ember családfájában. Az anyakönyvek digitális feldolgozása napról napra nő, így a lapozgatásból álló kutatás az interneten való böngészéssé változik. „Ez a munka soha nem ér véget” – vélik a családfakutatók, mert mindig akad egy újabb ág, egy rég keresett dátumra akadunk, és ez újabb lendületet ad a folytatásnak. A száraz évszámokon kívül a genealógusok igen érdekes információkat találnak a régi könyvekben, foglalkozásokat, nem szokványos házassági körülményeket, de a különösen tragikus halálesetek sem ritkák. „A magyarok rendszerint nemesi származás után kutatnak, mi németek azt szeretnénk tudni, hogy mikor és honnan vándoroltak az őseink Magyarországra.” – mondja Dr. Pencz Kornél. Az egyesület vezetője szerint a 17. századi németországi kutatás sem lehetetlen, ha az ember elég időt és pénzt tud szánni, hogy elutazzon kutatni. A számítástechnika változásokat hozott magába a kutatásba, az adatok tárolása sokkal jobb lett általa, az anyakönyvekben való fáradságos kutatást nem lehet teljesen az internettel pótolni, de lehet, hogy ez ennek a hobbinak a jövője és egyre több fiatal vonz magához.

Megjelent a Neue Zeitung 2010. november 12. számában

Felhívjuk tagjainkat, hogy amennyiben lakó- vagy származási helyükön segítséget tudnak nyújtani egyesületi találkozó megszervezésében, jelentkezzenek.

Feltétel, hogy 50-70 személy részére elegendő hely legyen, valamint az étkezési lehetőség biztosított legyen.

Jelentkezni az egyesületi találkozókon személyesen, vagy írásban dr. Pencz Kornél elnöknél lehet.

Szeretnénk, ha találkozóinkat hosszabb időre előre meg tudnánk tervezni, hogy a tagjaink az egyéb programjaikat ennek megfelelően tudják alakítani.

Baló Árpád: A bakonyi német települések római-katolikus anyakönyveinek adatbázisai

Hét évvel ezelőtt amerikai rokonaim kérésére kezdtem foglalkozni római-katolikus, német származású őseim kutatásával. Az érdeklődés adatgyűjtési hobbivá változott, amelynek eredménye egy eddig több mint **hatszáz ezer** bejegyzést tartalmazó adatbázis.

Az adatok forrása az Országos Levéltárban található anyakönyvek mikrofilmjei, amelyek másolatait megvásároltam. Az adatok időtartománya az egyházközség anyakönyvezésének kezdetétől 1895. október elsejéig tart (állami anyakönyvezés kezdete). A kb. 20 éves kiselejtett mikrofilmolvasó munkahelyemről származik, ahonnan szerencsémre még nem dobták ki. Alkalmassá tettem a mikrofilm tekercsek felfogására és forgatására.

Az adatok lejegyzésére Notebookom Microsoft Excel táblázatkezelőjét használtam.

Egyházközségenként három táblázatba (keresztelési, esküvői és halálozási) vittem be az adatokat. A következő képen látható az „adatbeviteli munkahely”:

Munkám eddigi becsült időráfordítása **12.000** óra. 50 bejegyzés/órát vettem alapul, amely magában foglalja az előkészítés, az adatbeírás és az utólagos ellenőrzések időigényét, és átlaga a három táblázatfajtának. Ezt az értéket normának is használtam. Munka mellett 300 bejegyzés rögzítését tűztem ki célként naponta. A következő táblázat tartalmazza munkám eredményét.

Félkövér betűkkel jelöltem azokat a településeket, amelyekben nagyrészt, dőlt betűkkel ahol kb. 5%-nál nagyobb számban szerepelnek német nevek.

A „Plébánia” oszlopban a feldolgozott plébániákat, a „Filiák végig” oszlop azokat a filiákat (fiókegyházakat) tartalmazza, amelyek a teljes időtartományban az adott plébániához tartoztak.

A „Filiák részben” oszlopban lévő települések bejegyzéseit csak addig tartalmazzák, míg vagy más plébániához nem kerültek, vagy önálló plébániává nem váltak.

A „Kezdet” oszlop az anyakönyvezés évének kezdetét, a „Sor” a bejegyzések számát, a „Kép” a mikrofilm filmkockáinak számát jelenti az adott plébánián.

Eddig 35 plébánia anyakönyveinek feldolgozása készült el, amely **33.434** mikrofilm képkocka, összesen **600.640** bejegyzés (**316.646** keresztelés, **62.458** esküvő, **221.536** halálozás) feldolgozását jelenti.

Plébánia	Kezdet	Kép	Sor	Filiák végig	Filiák részben
Ajkarendek	1788	755	11 618	Bakonygyepes	-
Aka	1788	466	8 379	-	-
<i>Aszófő</i>	1757	306	5 790	Balatonszőlős, Örvényes , Balatonudvari	-
<i>Bakonybél</i>	1723	1149	15192	Somhegy , <i>Gerencei malmok</i>	-
Bakonygyirót	1722	1189	17 047	Sikátor	Gic, Péterd , Szücs, Fenyőfő , <i>Tamási</i> , Hathalom, Románd, Szent- <i>László</i>
Bakonyjákó	1781	936	19 680	Farkasgyepű , Németbánya (1818-tól),	-

Plébánia	Kezdeté	Kép	Sor	Filiák végig	Filiák részben
				Iharkút, Járiföld	
Bakonykoppány	1755	357	5 458	-	-
Bakonyána	1764	955	13 125	Dudar, Pere és Veim puszták	-
Bakonyoszlop	1726	1844	25 432	Koromla, Hajmás	<i>Csesznek, Csetény, Szentkirály, Réde, Csatka</i>
Bakonypéterd	1840	311	3139	-	-
<i>Bakonyszentlászló</i>	1790	484	9 072	-	-
Bakonyszücs	1772	625	15 156	Fenyőfő	-
<i>Csesznek</i>	1873	266	2 481	<i>Bakonyszentkirály, Gézaháza, Imremajor</i>	-
<i>Csót</i>	1779	926	19 886	Béb, Nagygyimót	-
Devecser	1732	2635	56 880	Kolontár, Pusztamiske, Lőrinte, Szék / Csóta / Kigyós / puszták	Tósok-Berénd, Borszörcsök, Csékút, Noszlop, Bakonygyepes
Ganna (Nagy-Ganna)	1771	611	12 472	Kisganna, Döbrönte	-
<i>Hajmáskér</i>	1747	519	12 296	<i>Sóly, Litér</i>	<i>Rátót, Kádárta</i>
<i>Halimba</i>	1744	1151	20 084	<i>Csékút, Padrag, Szóc</i>	<i>Lőrinte, Dörögd</i>
Hidegkút	1764	522	10 279		Tótvázsony
Isztimér	1753	1460	19 949	Gúttamási, Eszény, Mecsér	-
Kislőd	1752	808	24 744		Bódé, Ajka, Gyepes, Jákó, Polány, Rendek, Úrkút
Magyarpolány	1725	1066	17 063	Borsod puszták	-
Marcaltó	1773	988	15 959	Ihászi, Malomsok, Görzsöny, Ponyvád, Antalfő, Lesháza, Farkasd, Zsigmond-és	

Plébánia	Kezdeté	Kép	Sor	Filiák végig	Filiák részben
				Emilháza	
Márkó	1744	931	20 635	Bánd , Csatár, Menyeke, Csab- Berek	Pinkóc (Herend)
Nagytevel	1717	810	12 557	Adásztevel, Ivánháza	Jákó, Polány, Koppány
Noszlop	1767	1270	22 233	Kis- és Nagybogdány, Pölöske , Oroszi,	Salamon
<i>Pápakovácsi</i>	1749	1314	24 323	<i>Kup</i> , Nóráp, Kéttornyúlak, Tapolcfő, Simaháza, Imár / Attya puszták	Kis- és Nagyanna, Dáka, Döbrönte
<i>Pápateszér</i>	1743	1460	34 994	Bakonyszentiván , Kisdém, <i>Bakonytamási</i> , <i>Bakonyság</i>	Nagydém, Szücs, Fenyőfő
Salamon	1807	350	5 608	-	-
<i>Szentgál</i>	1771	730	16 073	Herend, Horki, Gombás	Essegvár
Szentkirályszabadja	1807	115	2 022		
Tószok-Berénd	1752	1213	15 088	<i>Ajka, Bódé</i>	Polány,
Ugod	1740	1904	35 245	<i>Homokbödöge</i>	Béb , Gyimót,
Vanyola	1752	815	17 986	Nyögér , Gecse, Szalmavár puszta	<i>Csót</i> , <i>Lovászpata</i>
Városlód	1734	2196	32 675	Csehbánya	<i>Ajka</i> , Berénd , Csékút, Kislód , Rendek , Gyepes, Jákó , Németbánya , Úrkút , Szentgál,

Az adatbázis kialakításánál a nevek és eredet, valamint az eredeti forrás - mikrofilm - adatainak könnyű visszakereshetőségére törekedtem.

A táblázatok azonban statisztikai (pl. települések évenkénti születési, halálozási nemenkénti számának, keresztnév gyakoriságának) feldolgozásra is alkalmasak.

A teljes bakonyi németség adatai feldolgozásának közel a fele készült el idáig.

Hiányzik még Zirc és környéke (9 plébánia), Nagyvázsony és környéke (4 plébánia), a Bakony északi és keleti része (8 plébánia), továbbá egykori Zala megyei települések (5 plébánia). A térség teljessége miatt érdekes, de nagy feladat lenne a városok: Pápa, Veszprém, Sümeg, Tapolca, Mór, Kisdér és Keszthely anyakönyveinek feldolgozása is.

Célszerű lenne megoldani az anyakönyvek digitalizálását (az Országos Levéltár tervezi) és az adatbázisokhoz való hozzárendelését.

Az eddigi plébániánkénti 3 táblázat helyett 3 adatbázist kellene kialakítani az összes adattal. Így pl. egy családnév keresésekor nem kellene minden adatbázist megnyitni, és mindegyikben keresni.

A szerző elérhetősége:

Cím: 9024 Győr Liezen-Mayer u. 7.

Telefon: 30-986-8672

e-mail: baloarpad@t-online.hu

Előkészületben!

**Maléth István: Gyoma evangélikus családkönyve
1835-1918**

várható megjelenés: 2011 első fele

A könyv alacsony példányszám fog megjeleni, az előrendelések felett csak korlátozott számban lesz kapható!

A példányszám tervezése érdekében kérünk mindenkit, hogy vásárlási szándékát mielőbb jelezze az Egyesület felé!

Előrendelés 6500 Baja, Petőfi S. u. 56.

E-mail: kornelpencz@gmx.net

Dr. Pencz Kornél: Az Igertek Kutatástörténet sok tanulsággal

Legrégibbi fehér foltjaim egyike az **Igert** család volt. Dédanyám (anyai nagyanyám anyja, Kekulé-szám: 15) jómódú bajai polgárcsaládból származott. A Rapcsányi-féle könyv¹ szerint a család tősgyökeres bajai volt, de, bár a család valóban több generáció óta jelen volt Baján, a helyi történetükben az első dátum csupán 1811-ből való. Mivel tehát a bajai némettség okiratilag az 1720-as évektől igazolható, az Igertek nem tartoznak a legrégebbek közé. Nem is őrizték meg annyira a németségüket, az utódaik többnyire igazi bajai keverékek voltak.

Az Igertek mindig is iparosok voltak, később mind több értelmiségi lett köztük. Ez már érdekes eredettörténetet generált, miszerint az Igertek francia eredetűek lennének, hugenották voltak. Ennek megfelelően a név kiejtése „Izsé” kellene legyen. Mindez jól hangzik, de rögtön megcáfolható. Amikor ugyanis az első, róluk szóló bejegyzések megjelentek a bajai anyakönyvekben, a nevet többször is „Ikkert”-ként írták, a „g” tehát már 200 évvel ezelőtt is „g”-nek, vagy keményen „k”-nak lett ejtve. Másodszer: katolikusok voltak, tehát semmiképpen protestáns hugenották.

Hogy a családot előkelőbbnek mutassák, a nemzetség egyik vonalán a család neve „Igerth”-nek lett írva, még az anyakönyvi bejegyzéseket is utólag kijavították, hivatalos úton! Ez az ág ma is virágzik, és Igerthnek hívják őket.

A név ténylegesen sokféleképpen volt írva: Igert, Igerth, Ikert, Ichert, sőt Eckert.

És most jöjjön a kutatástörténet, melynek során bemutatok számtalan családfakutatási módszert és forrást, néhány dolog némelyeknek talán még nem ismert.

1. fázis – 1990-es évek

A bajai anyakönyvekből még az 1990-es években a Georg Igert és Theresia Meßlang házaspárig jutottam vissza. Róluk azt lehetett tudni, mely gyerekeik születtek Baján és hogy mikor haltak meg.

---

¹ Rapcsányi Jakab: Baja és Bács-Bodrog Vármegye községei - Budapest, 1934

Az első gyermek, Elisabeth 1811. november 19-én jött a világra. Természetesen nem tudtam bizonyossággal megállapítani, hogy valóban ő volt-e az első, valószínűleg azonban így lehetett, mert utána még 8 gyermek, a legutolsó 1827-ben, született.

A halotti anyakönyvi bejegyzésekből azt láttam, hogy a férj 1830-ban 45 évesen, az asszony 1858-ban 78 évesen halt meg. Ebből ki tudtam egy körülbelüli születési évet számolni: 1785 és 1780. Még egy nagyon fontos utalás az asszonynál: származási helyként „Vienna” tehát *Bécs* volt megadva. De Bécs olyan nagy!

Itt több mint 10 évre megakadtam, egy lépés sem, egy nyom sem tovább.

Hamis (?) nyom akad ugyan, mert Hengl Nándor Tolna megyei lélekösszeírásokról szóló könyvéből² kivehetően Páriban élt egy Igert család. Mivel ez a település nincs túl messze Bajától, feltételeztem, hogy Georg Igert onnan jött, azonban a pári (ill. nagykónyi) anyakönyvekből tudomásul kellett vennem, hogy nem ebből a községből érkezett. Ezután próbáltam őt még némely nagyobb tolnai településen fellelni, de eredménytelenül.

2. fázis – 2010 eleje

Időközben a családfakutatás mind jobban komputerezálódott. A családfákat, őstáblákat is számítógépen tároltam és dolgoztam fel (én a Personal Ancestral File-t használom). Legnagyobb segítség azonban az Internet lett, melynek segítségével az Igertek kutatásában egy óriási ugrás vált lehetővé.

Bécs nekünk, magyarországi németeknek fontos hely, a telepések szállítmányai e városon keresztülmentek, és nem volt ritka, hogy egy útközben született gyermek ott lett megkeresztelve, vagy egy kivándorló kiszállt és ott telepedett le. Elengedhetetlen tehát Bécs anyakönyveinek áttekintése. Azonban Bécs már akkoriban is egy sok plébániával és elővárossal bíró város volt.

Nagy teljesítmény tehát, amit az ismert bécsi genealógus Ing. Felix **Gundacker** a GenTeam.at honlap létrehozásával végzett. Ez a csapatmunkában egyre bővülő forrásfeldolgozóplatform – egyebek mellett (erről később) – tartalmaz egy listát a bécsi házasságkötésekről. „Ebben az adatbankban

---

² Ferdinand Hengl: Die deutschen Familien im Komitat Tolna-Tolnau/Ungarn in den kirchlichen Seelenlisten 1767-1768; Eine Quellenpublikation Teil III., Karlsruhe, 1990

842.000 körüli adat található. A mai város területének, az állandó jelleggel Bécsben állomásozó katonaságnak összes plébániájának, valamint néhány Bécs környéki plébániának az anyakönyvei (*Mannswörth, Schwechat, Fischamend, Klosterneuburg Stift, Klosterneuburg Stadt, Korneuburg, Stockerau, Mödling, Perchtoldsdorf*) megtalálhatók benne. Az 1-5. kerületek anyakönyvei az 1780-1850 közötti időszakról Herbert A. Mansfeld és Hans Bergauer „Index Nominum ex libris copulatorum Vindobonensibus“ művéből a „Heraldisch Genealogische Gesellschaft Adler“ (<http://www.adler-wien.at/>) kiadó szíves engedélyével lettek átvéve.”³

Mivel ősanyám, Theresia **MeBlang** Bécsből származott, bizonyára ott is lett keresztelve, azonban, mivel itt a házassultak indexéről van szó, nem sokat remélhettem ettől az adatbanktól. És valóban nem találtam a nevét. Pusztán kíváncsiságból beírtam a férje, Georg Igert nevét is, és legnagyobb meglepetésemre megjelent az eredmény:

Nr	Familienname	Vorname	Jahr	Pfarre	Folio
01785	Igert	Georg	1811	16 Neulerchenfeld	51

Az év megfelelő lehetett, ha az 1811 novemberében született gyerek az első volt, kilenc hónappal azelőtt még 1811-ben házasodhattak. Többet nem tudtam meg. Ez a lista eléggé szófukar, ez volt minden információ, amit meg lehetett tudni. Ellenőrizendő, hogy ez az ember tényleg az én ősöm-e, a keresőmezőkbe beírtam az asszony nevét is:

Suchbegriff	Familienname	Vorname	Jahr
Enthält 	lang	Theresia	1811 - 1811

³ Forrás:

http://www.genteam.at/index.php?option=com_content&view=article&id=33&Itemid=47&lang=de

Beírtam a nevet minden elképzelhető variációban. Semmi eredmény! Most elbizonytalanodtam.

Tehát, hogyan tovább?

3. fázis – 2010 eleje

Hogyan? Nem szabad túlságosan elkényelmesedni és csak a számítógép előtt ülni! Az anyakönyvek ott vannak Bécsben, most legalább tudom, melyik plébániáról van szó! Tervbe volt véve, hogy a családommal kedvenc hazai városunkba, Sopronba megyünk egy hétre. Bécs onnan csak egy ugrásra van! Mivel azonban nem akartam feleslegesen egy fél napot elpazarolni, írtam a plébániának egy e-mailt és kértem egy kivonatot a házasságkötésről. Nagyon segítőkészek voltak és díjazás ellenében megkaptam a kért kivonatot. És szerencsém volt, ez valóban Georg Igert és Theresia Meßlang házasságkötése volt. A vőlegény óbudai származású bognárlegény volt, míg a menyasszony egy *neulerchenfeldi* (ma Bécs 16. kerületének/Ottakring/ városrésze, akkor előváros) bognármester lánya.

Volt tehát értelme odautazni.

4. fázis - 2010. április

2010 áprilisában meglátogattam tehát a neulerchenfeldi plébániahivatalt, ahol szívélyesen fogadtak. Minden további nélkül megtekinthettem az anyakönyveket és megtaláltam a már ismert bejegyzést Georg Igert és Theresia Meßlang házasságáról. Nagyon érdekes volt, hogy 1811. október 6-án esküdtek, a menyasszony tehát már előrehaladott terhes volt, és egy hónap múlva már – okiratilag igazolhatóan – Baján voltak, ahol Elisabeth lányuk november 19-én napvilágot látott. Sok következtetést lehet ebből levonni, amik ugyan csak spekulációk, bizonyíték nélkül. Georg Igert eszerint legényként dolgozhatott Meßlang mesternél, amikor a mester lányával viszonya lett. Mivel a baba már úton volt, a házasságkötés után el kellett menniük – rejtély, hogy miért éppen Bajára. A menyasszony már 30 éves volt, akkori időkhöz képest nem annyira fiatal (ennek ellenére túlélte a férjét 28 évvel).

Theresia Meßlang szülei Karl Meßlang és Magdalena **Schmutz** voltak. Eddig tulajdonképpen nem derült ki, hogy az én ősanyám Anna Theresia Meßlang volt (szül. 1781. május 20.) vagy húga, Theresia Margaretha Aloysia (szül. 1782. július 13.). A születési dátumok túl közel vannak egymáshoz,

egyik Theresia sem halt meg gyermekként. Mindketten ugyanakkora eséllyel pályázhatnak az ősaným (Kekulé Nr. 121) szerepére.

Az apa, Karl Meßlang (Mößlang, Meßnang etc.), bognármester és háztulajdonos sem volt igazi bécsi sarj, testvéreivel, Johann-nal, Karl-lal és Kreszenz-cel az allgäu-i *Friesenhofen*-ből érkezett Bécsbe. Ezt tudtam már Werner Hacker⁴ könyvéből. A származási helye a házasságkötésénél is szerepelt, sőt az apja neve és foglalkozása is: Anton Meßlang, ugyancsak bognár.

Ez a bejegyzés nagyon érdekes. Az esketés ugyanis nemcsak a neulerchenfeldi anyakönyvbe volt bejegyezve Neulerchenfeld, hanem a bécsi *Szt. István dóm* plébániájának anyakönyvében is! A házasságot ugyanis – és erre büszke vagyok – a császárváros ezen emblematikus templomában kötötték. És mégis, Neulerchenfeldben is bejegyezték.

Neulerchenfeldben még valamennyi Meßlang-leszármazottat kijegyzeteltem és, mivel az időm már lejárt, véget vettem az ottani kutatásnak.

Megnéztem még azt az utcát, ahol Meßlang mester háza állott. Az Austria-levelező lista⁵ segítségével azt is be tudtam azonosítani, hol állt a ház, sajnos már nincs meg, a helyén iskolaépület emelkedik. A közelben még látható egy-két olyan ház, mint ami akkoriban az őszámé (112. szám alatti) lehetett. (Sajnos a kerületben már nincs meg semmi abból az időből, törökök, szerbek és egyéb vendégmunkások élnek ott.)

5. fázis

Otthon írtam egy e-mail-t az Szt. István Dóm levéltárosának. Legnagyobb meglepetésemre egészen szívélyes választ kaptam az anyakönyv bejegyzés fényképével, még hozzá díjmentesen!

Ebből meg kellett állapítanom, hogy a két bejegyzés nem minden részletében egyezett meg, nem egy egyszerű átjegyzetelésről volt szó. A dóm anyakönyvéből megtudhattam, hogy Magdalena Schmutz a *Drosendorf an der*

---

⁴ Werner Hacker: Auswanderungen aus Oberschwaben im 17. und 18. Jahrhundert archivalisch dokumentiert – Konrad Theiss Verlag, Stuttgart und Aalen 1977

⁵ <http://list.genealogy.net/mm/listinfo/austria-l>

Thaya nevű alsó-ausztriai faluból való volt, szakácsnő volt, a városban (tehát Bécsben) a Vörös Toronynál, a 672. szám alatt állt szolgálatban.

Eddig még nem volt arra időm, hogy Drosendorfban is kutassak, sajnos, bár a St. Pölteni egyházmegye anyakönyvei mind nagyobb számban kutathatók az Interneten, ezek a könyvek még nincsenek köztük⁶.

6. fázis

Megpróbáltam a Meßlangokat is továbbvezetni. Az Internet tettem egy kísérletet a mormonok honlapján⁷ (akkoriban még a régi verzió) és Anton Meßlang több gyermekének a születését megtaláltam, továbbá kiderült, hogy a feleségét Margaretha **Kimmerle**-nek hívták. Sajnos, Anton Meßlang máshonnan került Friesenhofenba, elveszítettem a nyomát.

7. fázis

Ha már Karl **Meßlang** gyermekeit és unokáit kigyűjtöttem, megnéztem a GenTeam-en egy kicsit még azt is, mit lehet róluk megtudni. A GenTeam ehhez sok információval szolgált.

Az Osztrák Nemzeti Könyvtár az Anno-Projekt keretében minden napilapot digitalizált, ezek szabadon megtekinthetők az Interneten (<http://anno.onb.ac.at/>). Egyebek mellett a „Neue Freie Presse” Bécsben 1864 és 1938 között megjelent számain is, melyekből a gyászjelentéseket a GenTeam-munkatársak feldolgozták. Akárcsak a házassági indexnél, elegendő a keresett nevet megadni, majd, ha a név előfordul, megtekinthető az eredeti gyászjelentés. Így tudtam a Meßlangok leszármazottainak egy ágát egészen a XX. század elejéig felkutatni. Az én Theresia Meßlangom első unokaöccse, Carl Mößlang jogászként doktorált és közjegyző lett, fia, ugyancsak Carl pénzügyi felügyelő volt. Utóbbi, úgy tűnik, nőtlenül halt meg, így 1914, az ő halálozási dátuma az utolsó, amit a bécsi Meßlangokról meg tudtam tudni.

Mivel a gyászjelentésből kiderült, hol lettek a családtagok eltemetve, jött az ötlet, hogy nem tudnék-e egy esetleges sírnyilvántartásban utánuk nézni. A Friedhöfe Wien GmbH-nak van egy nagyon informatív weboldala, ahol egyes

---

⁶ Lásd: <http://www.dsp.at/dasp/doc/Digitale%20Matriken.htm>

⁷ www.familysearch.org

sírhelyek kereshetők. Ismét szerencsém volt, mert megtaláltam a családi sírt. Az alábbi címen lehet az elhunytakat keresni: <http://www.friedhofewien.at/fhw/ep/programView.do/channelId/-22839/programId/21894/pageTypeId/13576>

Sajnos a sírhasználati jog 1991. október 31-én lejárt, de ez még nem kell azt jelentse, hogy a sírkő is már le lett bontva, így tettem egy próbát, és írtam az Austria-listára, hogy valaki nekem a sírkövet meg tudná nézni és lefotózni. Néhány nap múlva megkaptam a fényképet, de a sírkő már nem volt ott.

8. fázis

De vissza az **Igertek**hez. Már 2009-ben megtudtam, hogy az Országos Széchényi Könyvtár particédula (gyászjelentés) gyűjteménye, ugyancsak a mormonok honlapján, elérhető. Természetesen a rokonságokban előforduló neveket, így persze az Igerteket is, kerestem.

A keresés nem egyszerű, mert bár a particédulák abc-sorrendbe vannak rendezve, nincs névindex. Nem lehet tehát a keresett nevet egyszerűen begépelni, hanem, ha a kezdőbetűt már kiválasztottuk, megjelennek az azonos betűvel kezdődő neveken belüli csoportok első nevei. Egy csoportban mintegy 950 név van, ezen belül a keresett nevet be kell ami azt jelenti, hogy a név körülbelüli számát meg kell tippelni, majd megnézni, hogy ezen szám alatt ténylegesen mely név szerepel, és ettől függően kell alacsonyabb vagy magasabb számot megadni, amíg a kívánt nevet meg nem találjuk. Ha meg lett, akkor egyszerűen csak előre és hátra lehet lapozni, míg az összes névviselőt megtekintjük. Mindig kiváló minőségben megjelenik a cédula, de kép tetszés szerint nagyítható, sőt, le is tölthető.

A

cím

<http://pilot.familysearch.org/recordsearch/start.html#p=allCollections&r=1>, majd „Hungary Funeral Notices 1840-1990” címet kell kiválasztani.

Négy Igert/h-et találtam, többek között az ükapámat, majd még két tagját egy Bajáról elágazott vonalnak, és egy *óbudai* Therese Igert-et is, akivel azonban akkor még nem tudtam mit kezdeni. Gyászjelentése válogatja, mennyire informatív. A halálozás és a temetés dátuma természetesen megállapítható, a születési idő inkább csak kiszámolható, de a legérdekesebb az, ha a gyászoló rokonok neve és rokonsági viszonya fel van tüntetve.

Így tudtam meg egyebek között, hogy az ükapám egyik testvére, akinek a sorsáról addig nem tudtam, megnősült, sőt a papírról még a felesége neve is kiderült: **Novák** Lujza volt Igert Alajos neje.

9. fázis

A csolnoki egyesületi találkozón az addigi eredményeimről tartottam egy kis prezentációt. Kértem tagjainkat, hogy segítsenek nekem az óbudai kutatásban.

Hálás köszönet **Herczeg Lászlónak és Oszfolk Sándornak**, akik sok adatot kikerestek nekem a Magyar Országos Levéltár anyakönyvi mikrofilmjeiből!

10. fázis

Néhány hónap csend volt (ami az Igerteket illeti) amikor megtudtam, milyen nagy mennyiségű magyar anyakönyvi adat érhető el a Familysearch oldalain. Természetesen rákerestem, és sok új **Igertet** találtam Óbudán. Most már világos, hogy a nemzetség Óbudán továbbélt. Természetesen ez az adatbázis nem teljes és nem helyettesíti az eredeti anyakönyveket. Ezen megtaláltam azt a Therese Igertet, akinek korábban a gyászjelentését letöltöttem, így azonosítani tudtam őt. Így jelenleg az ő halálkozásának a dátuma az utolsó adatom az óbudai Igertekről: 1886. október 29.

Igert rokonokat nem csak Óbudán, hanem *Siklóson* is találtam. Ükapám testvére oda költözött és téglagyárat alapított. Utódait a Facebook és iWiW közösségi oldalakon megtalálni már semmiség volt. Most, amikor ezeket a sorokat írom (az eredeti, német változatot) ugyancsak online vagyok és egy negyedik unokatestvéremmel chatelek. És az adatok csak áradnak...

Amennyiben adója 1%-ával szeretné az egyesületet támogatni,
kérjük, az alábbi adószámot tüntesse fel nyilatkozatán.

Köszönjük!

18360062-1-03

Interneten kutatható az érseki levéltár állománya

Matricula-Historia-Online néven új, szenzációszámba menő szolgáltatást indított útjára nemrégiben a Kalocsai Főegyházmegyei Levéltár. Az új internetes felületen a török idők után keletkezett érseki anyakönyvek mellett számos helytörténeti dokumentum is elérhető a családfakutatók és helytörténészek nagy örömeire.

Korábban csak helyben lehetett a dokumentumokhoz hozzáférni, ami nagyon körülményessé tette a kutatást. Mostantól nem probléma a távolság, napi 24 órában, otthonról is elérhetőek a dokumentumokról készült felvételek. Nem csoda, hogy az indulás óta, vagyis az utóbbi három hónapban több mint száz regisztráció történt a levéltár új szolgáltató oldalán. Az ez idő alatti, mintegy kétezer kutatási alkalom korábban hét-nyolc éves kutatóforgalomnak felelt meg – tájékoztatta portálunkat a levéltár vezetője, dr. Lakatos Andor. Mostanában naponta harminc e-kutató keresi fel a levéltárat, míg személyesen legfeljebb egy-két ember jut el oda.

Az utóbbi időben egyre népszerűbb a családfakutatás. Az emberek keresik saját helyüket, identitásukat a történeti források segítségével is. A kutatások célja az egyén életét döntő módon meghatározó szűkebb közösségek, család, iskola, olvasóközösség, vallási társulat (...) feltárása, ezért kapta a projekt a *Communio* (latinul közösség) nevet.

A feladat nagysága miatt a levéltári szakma szkeptikusan viszonyult a néhány éve megfogalmazott elképzeléshez. Nem csoda tehát, hogy a projekt nem központi, országos forrásokból, hanem alapvetően helyi összefogás eredményeként valósulhat meg. Elsősorban a levéltár fenntartója, a Kalocsa-Kecskeméti Érsekség, illetve Kalocsa városa támogatta a munkát, de segített a Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat és a Paksi Atomerőmű Zrt. is.

– Alulról építkezünk, a helyi erőforrások mozgósításával, ami egyébként jól illik magához a projekt tartalmához – emelte ki a levéltárvezető. A munkát néhány kalocsai személy végzi, akikről meg kell említeni, hogy amikor átmenetileg kifogytak a források, akkor is folytatták a munkát, öregbítve városunk jó hírét ország és világ előtt, hiszen a szolgáltatást határainkon túl is sokan használják.

E szolgáltatás Magyarországon teljesen egyedülálló, és a nemzetközi gyakorlatban sem általános. A sok befektetett munka után most már bevételek is vannak, mivel a kutatás regisztrációhoz kötött. Ennek negyedéves díja négyezer

forint. A bevételt a rendszer fenntartására és bővítésére fordítják. Jelenleg Bács-Kiskun és a néhai Bács-Bodrog megyék területének római katolikus, kézíratos anyakönyvi és helytörténeti köteteinek feltárása folyik. A feldolgozottság kb. 40-45%-os, de Kalocsa és környéke hasonló forrásai már szinte teljes egészében elérhetőek. Eddig több mint tizenötezer dokumentumot digitalizáltak, amelyekről mintegy háromszázezer (!) felvétel készült. Ez azt jelenti, hogy a környékről származók jó eséllyel találnak rá felmenőik adataira, amennyiben azok római katolikus vallásúak voltak. A családkutatáshoz szükséges ismeretek ma már bárki számára jól elsajátíthatóak. A lehetőség tehát adott, már nem csupán kevesek kiváltsága.

Az elektronikus adattár elérhető a <http://archivum.asztrik.hu> címen.

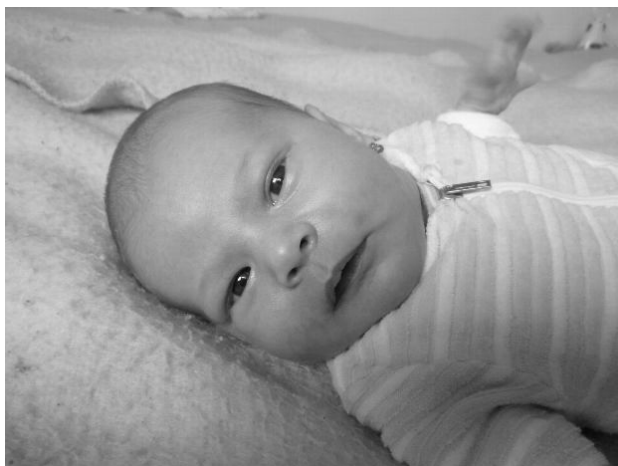

Megjelent a Kalocsai Hírlap 2011. március 4-ei számában
Online: http://www.kalohirek.hu/hir/kalocsa/2011-03-04/34284/interneten_kutathato_az_erseki_leveltar_allomanya

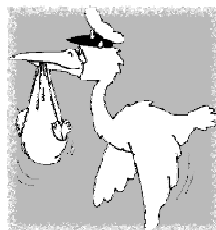
FELHÍVÁS

Felhívom a kedves kutatótársak figyelmét, hogy az előkészület alatt álló **kiskunmajsai** családkönyv (a fiák adataival együtt) 1738 – 1855 közötti anyagának adatbevitelére befejeződött. A kiadásra kerülésig is készséggel állok minden érdeklődő rendelkezésére a wegyor@gmail.com e-mail címen.

Utódaink

2010. december 31-én
megszületett **Grob**
Anna, Grob Gábor
tagtársunk és felesége
Bayer Edit első
gyermeke.

Gratulálunk a boldog szülőknek családfájuk bővüléséhez!

Kérjük kedves kutatótársainkat, illetve mindazokat, akik lapunkat olvassák, küldjék el szakmai cikkeiket a Szerkesztőségbe, hogy azokat folyamatosan megjelentethessük! Csak elektronikusan megküldött (Word-fájl) cikkeket tudunk megjelentetni, kapacitáshiány miatt nem áll módunkban kézzel vagy írógéppel megírt cikkeket feldolgozni. Munkánkat megkönnyítik, ha írásaikat németül és magyarul is eljuttatják.

Mail: amrein.ilona@freemail.hu (Amrein Ilona)

Új könyvek a könyvtárunkban / Neue Bücher in unserer Bibliothek

537	Wilfried Kniesel	Kniesel Knissel Spuren, Stationen und Wege eines donauschwäbisch-pfälzischen Geschlechts
538	Rosina Spiess- Cristiana Spiess-Walter Spiess	Ortssippenbuch Entre Rios
539	Dr. Rudolf Hartmann	Die Schwäbische Türkei im 18. Jahrhundert
540	Dr. Rudolf Hartmann	Das Deutschtum der Schwäbischen Türkei im 18. Jahrhundert
541	Plank, Anton / Schleer, Karl	Pomaz im Ofner Bergland. Chronik einer deutschen Minderheit im Umland von Budapest
542	Rózsahgyi Regal István	Gyód
543	Szenyéri Zoltán	Honfoglalás-Kiüzetés-Megmaradás Fejezetek a dél-dunántúli németiség történetéből 1700-2007
544	Bruckner, Franz	Turwaller Heimatbuch (Torbagy). Geschichte einer schwäbischen Gemeinde im Ofner Bergland
545	Josef Kühn	Familienbuch Sartscha 1800-1852 und ihre Filialen, im Anhang Heiraten Setschan 1807-1849
546	Dr. Gerhard Hein	Die Einwohner von Neuwerbaß in der Batschka 1785-1944 und ihre Herkunft Die Familien nach dem reformierten Kirchenbuch Neuwerbaß 1786-1832
547	Dietmar Giel	Familienbuch der katholischen Pfarrgemeinde Kleinbetschkerek im Banat 1786-1991
548	Karl Benz und Edgar Aldag	Familienbuch der katholischen Pfarrgemeinde MERCYDORF im Banat mit den Filialen Baratzhausen, Hodony und Schadan, Einträge aus Neu-Beschenowa und Sankt Andreas 1737/1734- 1832/1843
549		Quellen zur deutschen Siedlungsgeschichte in Südosteuropa von Dr. Franz Wilhelm & Dr. Josef Kalbrunner (CD-ROM)

550		Die Familien nach dem luth. KB Newerbaß (CD-ROM)
551		Deutsch-ungarischer Kalender 1934/1940/1952 (CD-ROM)
552	L. Falzboden	eingescannte DFF-Hefte 95-130 (CD-ROM)
553	Hefner, Angela:	Tscherwenka - Cservenka - Crvenka, Batschka 1785 - 1944. Tscherwenkaer Familien.
554	Dobosyné Antal Anna	Fachwerk a Schwäbische Türkei területén
555	Jakob Schuy-Paul Scherer	Ortssippenbuch Batschsentiwan 1763-1827
556	Jakob Schuy-Brigitte Schmidt	Ortssippenbuch Batschsentiwan 1826-1944
557	Heinrich Friedrich	Ortsfamilienbuch Nagyág/Ág in der Branau/Ungarn evangelisch 1750-1948
558	Schuy, Jakob.	Ortssippenbuch Miletitsch (Racz Milititsch - Srpski Miletisch - Berauersheim) in der Batschka.
559	Helga und Anton Hornung	Familienbuch der katholischen Pfarrgemeinde DEUTSCH ZERNE im BANAT
560	David Dreyer-Karen Dalton	Familienbuch der katholischen Pfarrgemeinde HEUFELD-MASSDORF im Banat 1895-1944
561	Alfred Ivanov	Familienbuch der katholischen Pfarrgemeinde Grabatz im Banat 1768-2008
562		Bölcsöben ringattak, batyuvál kidóbtak Sváb sors Magyarországon 1939-1948
563	Nikolaus Kopf-Hilde Müller-Hoff	Familienbuch der katholischen Pfarrgemeinde Seganthau im Banat 1771-1880
564	Georg Philipp Noee	Kiskér-Kischkeer Batschka Menschen und Familien 1786-1944
565	Josef Schäffer	Familienbuch der katholischen Pfarrgemeinde Guttenbrunn im Banat 1852-1995
566	Dr. Michael Roth	Das Familienbuch von Városlöd im Bakony/Buchenwald in Ungarn von Beginn bis Mitte 1896 1-2

567	Dr. Michael Roth	Városlőd krónikája
568	Michael Hutfluss	Familienbuch Ridjica Batschka 1804-1943
569	Franz Junginger	Ortssippenbuch der katholischen Pfarrgemeinde Jahrmarkt/Banat und ihrer Pfarrfilialen 1730-2007
570	Gustav Schmidt- Tomka	Beiträge zur Geschichte des evangelische Seniorats in der Schwäbischen Türkei (CD)

Új tagjaink/Neue Mitglieder:

Ssz/Nr	Név/Name	Cím/Adresse	Tel. Mail
152	Várszegi György	2220 Vecsés, Eötvös u. 4.	06/ 29 350 680 06/ 20 5919115 varszegig@mononet.hu
153	Szabó Béla	6430 Bácsalmás, Kossuth L. u. 106.	06/ 30 963 5359
154	Galambos Gábor	6500 Baja, Paprika u. 4.	06/ 30 349 24 78 galambosgabi7@gmail.com
155	Regőczy-Ritzmann Tamás	8000 Székesfehérvár, Sütő u. 2. I/3.	06 30 281 31 34 ritzmann@ritzmann.hu
156	Reisch Richárd	1118 Budapest, Ménesi út 9/A.	06 1 279 0875 06 30 944 4470 reisch@frt-raszter.hu

Adatváltozás/Datenänderungen

019	Pentz, Jürgen	1101 Budapest Nyerő u. 7.I/5.	1/951-0016
-----	----------------------	----------------------------------	------------

Kilépett tagjaink/Ausgetretene Mitglieder:

084 Huber Éva Mónika

081 Polák Tiborné

Kizárt tagjaink/Ausgeschlossene Mitglieder:

024 Holger Bayer

101 Peller Zoltánné

Az Egyesület kiadásában megjelent könyvek:

1. Rísz András: Nagyárpád község családkönyve 1723-1945
2. Ament Andor: E L E K benépesítése a törökvész után (1724-1800)
3. Amrein Ferenc - Amrein Ilona - Auth Szilvia: A Baranya megyei katolikus települések Mecseknádasd és Óbánya családkönyve 1721-2007
4. Stefan Rettig - Josef Skribanek † : Vaskút családkönyve 1772 - 1947

	<u>Áruk tagoknak</u>	<u>egyesületen kívülieknek</u>	<u>külföldre</u>
1.	3.000,- Ft	3.500,- Ft	25 €
2.	1.500,- Ft	2.000,- Ft	10 €
3.		elfogyott!	
4.	9.900,- Ft	9.900,- Ft	59 € (AKdFF-nél)

+ postaköltség

A könyvek megvételével az AKuFF könyvkiadási tevékenységét támogatja!

I M P R E S S Z U M

*AKuFF-Bote – AKuFF Hírmondó
Alapítva 2005-ben*

Kiadja: Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete (AKuFF)
H-6500 Baja, Petőfi S. u. 56.

Felelős kiadó: Dr. Pencz Kornél, az AKuFF elnöke

Megjelenik 150 példányban. - Kereskedelmi forgalomban nem kapható.

Nyomdai munka: Boró-Print Bt., Baja

ISSN 2060-2995